

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Prírodovedecká fakulta

Katedra didaktiky prírodných vied,
psychológie a pedagogiky

Didaktika geografie

Dôraz je kladený na konceptuálne poznatky a kľúčové vedomosti z geografie

Vyžaduje sa:

- zaradenie príslušnej témy v rámci obsahu inovovaného ŠVP pre predmet geografia na ZŠ (ISCED 2) a gymnáziu (ISCED 3a),
- charakteristika a rozsah definovaných výkonových a obsahových štandardov v iŠVP,
- príprava a prezentácia návrhu programu časti vyučovacej jednotky s predstavením:
  - dôležitých pojmov,
  - vhodných, veku primeraných aktivizujúcich a rozvíjajúcich učebných metód,
  - prvkov motivácie k učebnej činnosti,
  - možností využitia praktických aktivít a jednoduchých pokusov (experimentov),
  - dostupných didaktických pomôcok, softvérových a technologických riešení,
  - možných problémov a rizík pri realizácii výučby v podmienkach štandardne vybavených škôl.

Planetárna geografia, práca s mapou, fyzická geografia

1. Rozdielny priebeh teplôt a dĺžky ročných období na severnej a južnej pologuli
  - Prečo existujú rozdiely v trvaní ročných období na severnej a južnej pologuli? Prejavujú sa tieto rozdiely aj v teplotných pomeroch území ležiacich na rozdielnych pologuliach?
  - Čo spôsobuje rozdielnu dĺžku trvania polárneho dňa a noci na severnej a južnej pologuli? Prečo trvá polárny deň na severnej pologuli dlhšie?
  - Aký je vzťah medzi dĺžkou dňa a noci počas roka na miestach v blízkosti rovníka? Ako by ste tento vzťah zdôvodnili?
2. Rozdiely medzi hviezdny a slnečný dňom
  - Prečo je trvanie pravého slnečného dňa rozdielne od trvania dňa hviezdneho (rotácie Zeme okolo osi o 360°)? Aký je rozdiel medzi pravým a stredným slnečným dňom?
  - Aký čas ukazujú slnečné hodiny?
3. Mesiac
  - Ako je možné, že napriek otáčaniu sa Mesiaca okolo svojej osi môžeme zo Zeme pozorovať vždy iba jednu polovicu jeho povrchu?

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Prírodovedecká fakulta

**Katedra didaktiky prírodných vied,
psychológie a pedagogiky**

- V ktorých fázach Mesiaca môžeme a v ktorých naopak nemôžeme pozorovať zatmenie Slnka resp. Mesiaca. Zdôvodnite.
4. Slapové javy
    - Koľkokrát sa v priebehu 24 hodín vystrieda na jednom mieste na Zemi príliv s odlivom? Zdôvodnite.
    - Koľkokrát do mesiaca je príliv skočný (hluchý)? Prečo?
  5. Zemský povrch a mapa
    - Načo je dobré vyjadriť tvar Zeme sféroidom (rotačným elipsoidom)?
    - Existuje kartografické zobrazenie, ktoré neskresľuje zobrazenú časť povrchu Zeme?
    - Prečo bolo práve Mercatorovo zobrazenie nevyhnutné pre námorníkov?
  6. Atmosféra
    - Prečo vzniká prúdenie vzduchu? Odkiaľ kam prúdi vzduch?
    - Odkiaľ kam fúkajú pasáty (západné, východné vetry)? Prečo?
    - Na aké dlhé obdobie dokážeme s vysokou presnosťou predpovedať počasie na Slovensku (v Keni)? Vysvetlite dôvody.
    - Porovnajte föhn a bóru z hľadiska ich vzniku. Čo majú spoločné, čím sa odlišujú?
    - V ktorom ročnom období a v ktorých podnebných oblastiach nastupuje monzún prinášajúci na pobrežie oblačnosť a zrážky? Aký môže mať smer?
  7. Hydrosféra
    - Súvisí teplota morskej vody s jej salinitou? Ako konkrétne?
    - Prečo sú pobrežia v teplom podnebnom pásme obtekané studenými morskými prúdmi suché s malým množstvom zrážok?
    - Ako ovplyvňuje režim odtoku rieky jej hospodárske využitie?
  8. Litosféra
    - Aký je rozdiel medzi štítom a platformou? Využite súvislosť s vnútornými a vonkajšími procesmi v litosfére.
    - V akých krajinných pásmach prevažuje fyzikálne a v akých chemické zvetrávanie? Prečo?
    - Aký je rozdiel medzi rovinou a nížinou (vrchovinou a vysočinou; hornatinou a pohorím)?
  9. Pedosféra
    - Čím všetkým sa líši pôda od rozdrobenej horniny?
    - Ktoré činitele sa podieľajú na úrodnosti pôdy a akým spôsobom?

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Prírodovedecká fakulta

**Katedra didaktiky prírodných vied,
psychológie a pedagogiky**

10. Biosféra

- Na základe čoho bola pozorovaná zákonitosť, ktorá je označovaná ako zonálnosť? Ako sa zonálnosť prejavuje?
- Čo spôsobuje azonálnosť? Kde sa prejavuje najvýraznejšie? Aké sú jej dôsledky?

Humánna a regionálna geografia

Obyvateľstvo

1. Aký je rozdiel medzi utečencom a prisťahovalcom? Koho označujú médiá pojmom nelegálni migranti?
2. Kto a za akých podmienok môže na Slovensku získať štátne občianstvo? Koľko cudzincov rádovo získalo v posledných 5 rokoch slovenské štátne občianstvo?
3. Aké sú hlavné príčiny a dôsledky nerovnomerného osídlenia Zeme (Európy, SR)? Aké sú prognózy vývoja osídlenia Zeme (Európy, SR)? Ktoré oblasti sveta (Európy, SR) sú najhustejšie a ktoré najredšie zaľudnené?
4. Aké sú hlavné príčiny a dôsledky vysokej pôrodnosti najchudobnejších štátov sveta? Ktoré štáty sveta (Európy, regióny SR) dlhodobo vykazujú najvyššie hodnoty pôrodnosti a ktoré najnižšie? Ako sa meria ukazovateľ pôrodnosti?
5. Čo spôsobuje súčasnú migráciu obyvateľstva? Ktoré oblasti sveta (Európy, SR) vykazujú najväčšie ukazovatele migrácie? Ako sa meria migrácia obyvateľov?
6. Čo všetko možno vyčítať z vekovej pyramídy (regiónu, štátu, svetadiela)?

Sídla

1. Prečo a ako sa menia najväčšie mestá sveta (Európy, SR)?
2. Čo najviac trápi veľkomestá? V ktorých sa obyvateľom žije najlepšie a v ktorých najhoršie? Ktoré sú najdrahšie a ktoré najlacnejšie? Zhodnoťte činitele, ktoré to ovplyvňujú.

Hospodárstvo

1. Ako sa vypočíta HDP (HNP)? Aký má súvis s kúpyschopnosťou obyvateľstva? Prečo sa vyjadruje HDP na obyvateľa aj vo vzťahu k parite kúpnej sily? (PKS)?
2. Čo všetko sa skrýva pod pojmom životná úroveň obyvateľstva? Čo vyjadruje verejný dlh? Aký vzťah k HDP má verejný dlh?

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Prírodovedecká fakulta

**Katedra didaktiky prírodných vied,
psychológie a pedagogiky**

3. V čom spočíva rozdiel medzi životnou úrovňou obyvateľstva a kvalitou života? Ktoré veličiny vstupujú do výpočtov oboch ukazovateľov? Aká je výpovedná hodnota oboch ukazovateľov?
4. Čo rozumieme pod pojmom stredná dĺžka života? Aký má súvis s pravdepodobnosťou dožitia človeka v danej krajine?
5. Ako sa meria kvalita života? Aké veličiny do výpočtu vstupujú? O čom táto hodnota vypovedá?
6. BREXIT a jeho dôsledky pre Európu a Spojené kráľovstvo.
7. Prečo vznikajú regionálne rozdiely? Ako sa prejavujú? Pre ktoré štáty Európy (regióny Slovenska) sú typické? Ako možno riešiť (zmierniť) ich dôsledky?

Globálna politika a záujmové združenia

1. Načo nám je Bezpečnostná Rada OSN? Prečo nedokáže pružnejšie reagovať na vznik vojnových konfliktov a účinnejšie garantovať bezpečnosť štátov ohrozených spormi?
2. Aká je úloha Medzinárodného menového fondu? Prečo vznikol? S akými financiami hospodári? Do akej miery je spoluzodpovedný za narastanie rozdielov medzi bohatými a chudobnými krajinami?
3. Načo nám je NATO? Prečo máme časť štátneho rozpočtu vyčleniť pre zbrojenie a zabezpečenie akcieschopnosti armády?